

Nyt fra OSCE-missionen

Det litauiske OSCE-formandskabs prioriteter

Den 1. januar overtog Litauen OSCE-formandsposten efter Kasakhstan. Det er dermed Litauen, der som formand skal sikre opfølgningen på OSCE-topmødet i Astana, hvorom der skal rapporteres på det næste ministermøde i Vilnius den 6.-7. december 2011. Litauen får tillige i formandskabsperioden til opgave at sikre en række vigtige udnævnelser i OSCE-organisationen, ikke mindst en ny generalsekretær til at efterfølge den nuværende, Marc Perrin de Brichambaut, samt en ny chef for OSCE's konfliktforebyggelsescenter.

Den litauiske udenrigsminister Audronius Azubalis præsenterede på et møde i OSCE's Permanente Råd den 13. januar det litauiske OSCE-formandskabs prioriteter for organisationen i 2011. Det fremgik, at Litauen i opfølgningen på topmødet i Astana vil bygge videre på den enighed, der under forberedelsen af topmødet blev opnået om vigtige elementer i forslaget til handlingsplan og hurtigst muligt vil søge at få denne enighed udmøntet i konkrete beslutninger.

I lighed med de senest forudgående OSCE-formandskaber erklærede Audronius Azubalis, at Litauen vil give særlig prioritet til bestræbelserne på at få løst de såkaldt frosne konflikter: Transdnistrien-konflikten i Moldova, Georgien og Nagorno-Karabakh. Formandskabet vil fokusere på at skabe momentum i de eksisterende forhandlingsformater og blandt andet søge at få skabt grundlag for genetablering af en meningsfuld OSCE-tilstedeværelse i Georgien.

I den politisk-militære dimension lægger det nytiltrådte litauiske formandskab op til en mulig gennemgang og opdatering af den eksisterende OSCE-værktøjskasse inden for konfliktforebyggelse og konflikthåndtering, herunder forbedring af OSCE-strukturernes analytiske og operationelle kapacitet. Endvidere vil Litauen støtte det ligeledes nytiltrådte islandske formandskab for Forum for Sikkerhedssamarbejde i arbejdet for en substantiel opdatering af Wien-dokumentet fra 1999 om tillids- og sikkerhedsskabende foranstaltninger på det militære område.

Derudover er bekæmpelse af transnationale trusler, herunder bekæmpelse af menneskehandel, narkotika- og våbensmugling og terrorisme, samt 'cyber security', højt på dagsordenen. Formandskabet planlægger blandt andet en konference i Wien i marts

om forbedret koordineringen mellem regionale og internationale aktører vedrørende bistand til styrkelse af grænsesikkerheden i Centralasien og Afghanistan med henblik på bekæmpelse af narkotikasmugling.

Energisikkerhed og bæredygtig transport, sammen med god regeringsførelse og bekæmpelse af korrupsion, vil være de vigtigste litauiske prioriteter inden for den økonomisk-miljømæssige dimension.

Det litauiske formandskab ønsker at skabe øget tillid mellem deltagerstaterne ved at sikre et balanceret program for aktiviteter inden for den menneskelige dimension.

Formandskabet vil gøre en særlig indsats for at styrke mediefriheden i OSCE-landene og forbedre gennemførelsen af forpligtelserne på dette område. Litauen vil blandt andet sætte fokus på journalisters sikkerhed på en OSCE-konference i Vilnius i juni. Styrkelse af uafhængige nationale menneskerettighedsinstitutioner samt forebyggelse af hadmotiveret kriminalitet gennem toleranceundervisning er tillige fokusområder for det litauiske OSCE-formandskab. Formandskabet vil desuden give særlig prioritet til gennemførelsen af Københavnsdokumentets principper om demokratiske valg og støtte til ODIHR's arbejde med at sikre efterlevelsen heraf.

Lukning af OSCE-kontoret i Minsk

Som de fleste andre feltmissioner skulle mandatet for OSCE-kontoret i Minsk forlænges ved årsskiftet. Trods stærke vestlige protester besluttede de hviderussiske myndigheder den 31. december 2010 at modsætte sig en forlængelse af mandatet med den konsekvens, at OSCE-kontoret skal lukkes. Den endelige lukningsdato er sat til den 31. marts, idet det vil tage tid at afslutte bl.a. kontrakter. Det nytiltrådte litauiske formandskab beklager meget lukningen af OSCE-kontoret og har fortsatte konsultationer med Hviderusland om en fortsættelse af et OSCE-engagement i landet.

Fra dansk og vestlig side vækker lukningen af OSCE-kontoret dyb bekymring, også set i lyset af udviklingen i Hviderusland med politiets voldelige overgreb mod demonstranter på valgaftenen den 19. december 2010 og den fortsatte fængsling af bl.a. præsidentkandidater, journalister og menneskerettighedsforkæmpere samt ransagninger hos medier og NGO'er. Det hviderussiske præsidentvalg levede ikke op til OSCE-standarder ifølge den fælles valgobservationsrapport fra ODIHR og OSCE's Parlamentariske Forsamling.

Fra dansk side vurderes det, at OSCE-kontoret i Minsk udførte et vigtigt arbejde med bl.a. overvågningsaktiviteter og kontakt til civilsamfundet, og at dets mandat bestemt ikke er fuldført, sådan som de hviderussiske myndigheder giver udtryk for. Det vil derfor være vigtigt med en fortsættelse af OSCE's aktiviteter i landet under et meningsfyldt mandat.